

VIESTNIK

HRVATSKOGA

ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA.

Odlomak predhistoričkog groblja u Prozoru.

Sa Tablom I.

Na Tabli I. predstavljamo nacrt predhist. grobova, što je po napatku muzeal. ravnateljstva izkopao lipnja god 1888 naš vriedni povjerenik u Prozoru i ondješni učitelj gosp. Matija Žagrović na južnom obronku Velikoga Vitla na Kovačićevom zemljištu. Dužina ovoga zemljišta bjaše 33 metra a širina 18.

Grobovi su ležali u tri sloja, jedan izpod drugoga, naime prvi sloj $\frac{1}{4}$ m. i manje duboko; drugi sloj oko 1 m. duboko; i napokon treći sloj oko $1\frac{1}{2}$ m duboko; dakle tu bjaše grobova starih, starijih i najstarijih. *Stari* su na nacrtu obilježeni sa velikimi slovi; *stariji* dvoje su veličine, veći i manji, te veći označeni su na nacrtu sa arabskimi brojkami, a manji sa malimi slovi; *najstariji* su napokon obilježeni sa rimskimi brojkami.

Stari grobovi. Velika većina od ovih vremenom bjaše se već posve ili djelomice, nješto kišom a nješto radnjom, satrla, ostavljajući za sobom samo slabe tragove svoga bivanja. Žagrović našao je još na mjestu u tom prvom sloju jedva 12 grobova, i to oko 10 cm. duboko. Grobovi A. B. C. J. K. L. bjahu okrenutom glavom prama sjeveru, dočim D. E. F. G. H. I. napram sjevero-iztoku. Popriečna širina grobova 90 do 100 cm.; dužina 1.60–1.62; a dubljina 1–15 cm. Zemlja u njih crnica. Na grobovih kamenje. Okostnice sasvim sdrobljene.

Stariji grobovi. U drugom sloju našasto je s jedne strane 31 grob od većih, a s druge 20 od manjih naime od diece. Veći, označeni arabskimi, brojevi, bili su pokriti prvo malim kamenjem a zatim omašnim, tako da je svaki imao nad sobom do 50 cent. kamena; dočim manji grobovi, označeni malenimi slovi, neimadjahu ni naokolo ni nad sobom kamena. Izpod okostnica u većih i u

manjih grobovih nalazila se čista zemlja ilovača. Mnoge lubanje imale su pod sobom kamen kao jastuk, te nije se ni jedna spasiti mogla, jer sve satrte. Grobovi su ležali bez ikakva reda. Tako u većih grobovih 1. 2. 3. 20. 21. glave su okrenute bile napram zapadu; 5. 9. 10. 11. 12. 17. 18. 19. 22. 26. 27. 28. 29. 30. 31. napram sjeveru; 8. 13. napram istoku; 4. 6. 7. 14. 15. 16. 23. 24. 25. napram sjevero-istoku. Isto tako i svi mali grobovi. Napram jugu nije ni jedan grob okrenut bio, valjda zato što se obronak Vitla spušta, ako i postepeno, napram jugu.

Najstariji grobovi. U trećem sloju, najdubljem, naišao je Zagrović, 1.70 m. duboko, na treći red grobova, samo 12 njih, u goloj ilovači, sprhnutih kostiju, svi pako okrenuti napram sjevero-istoku. Predmetom nebijaše ovdje ni traga.

Predmeta u prvom sloju grobova imalo je biti dosta, jer se tu i drugdje po Vitlu našlo ne malo i dosta važnih, ali su bili ovdje već od prije u većem djelu oranjem i drugako izrovani i uništeni. Mnogo više predmeta našlo se u grobovih drugoga sloja, navelastito zapinjača. U trećem pako sloju, kako smo rekli, nebijaše jim ni traga. U prvom sloju našao se je i koji komad od željeza, dočim su svi predmeti drugoga sloja bakreni. Sve što se otkrilo u tom kopanju, čuva se sada u predhist. sbirki nar. muzeja u Zagrebu.

I zasnutak table potiče iz ruku gosp. Zagrovića, koj ga veoma pomno i viešto izradio.

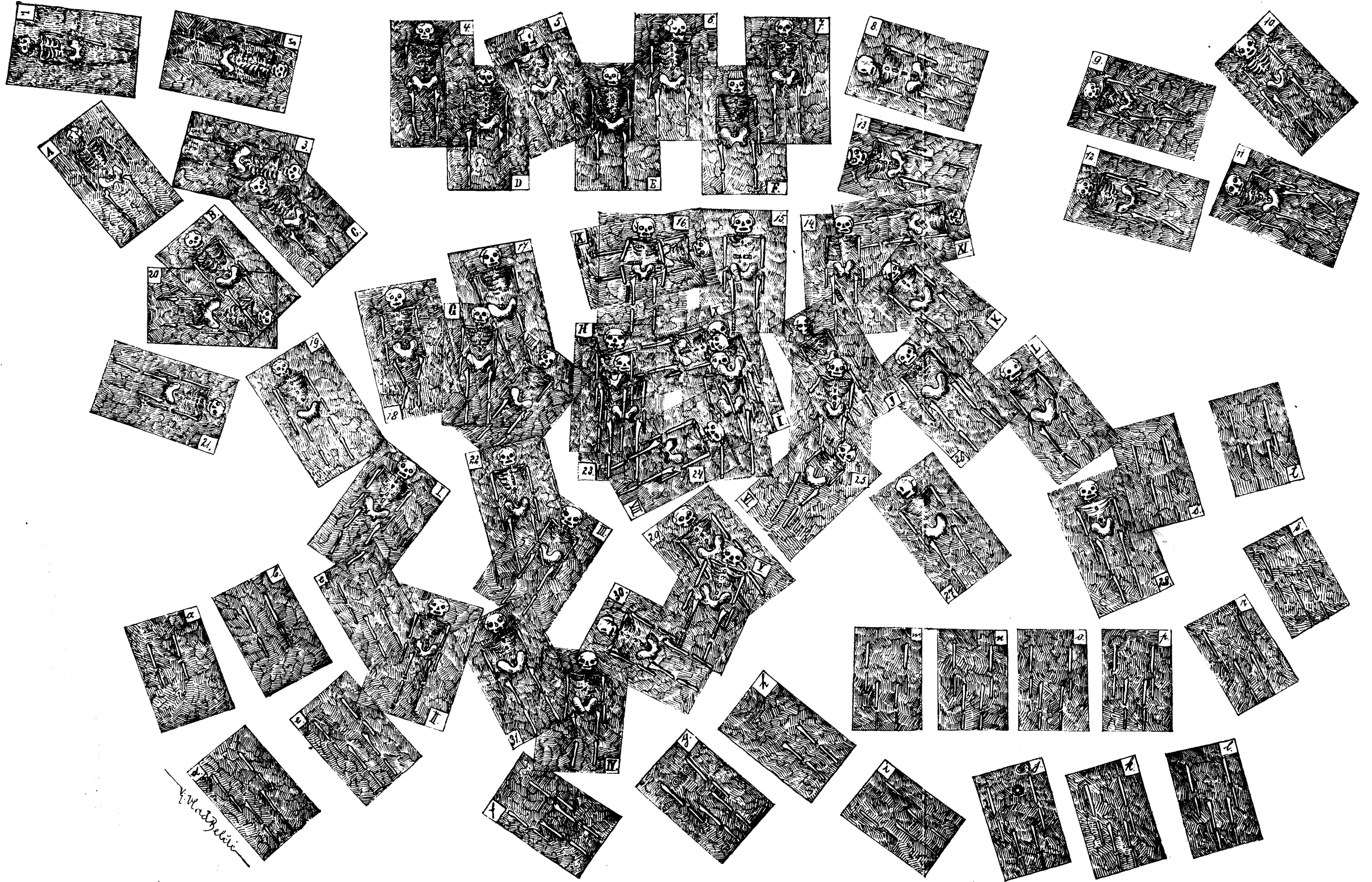
S. Ljubić.

✓ Nadpis rimski iz Gjurgjevca.

Slavna kr. kotarska Oblast u Gjurgjevcu dočuvši, da se je u onoj okolici našla jedna ploča sa rimskim nadpisom, prama naredbi Vis. Kr. Zem. Vlade od 25. studena 1880. br. 3302 a bez časa časići blagoizvolila se je potruditi, da taj dragocieni spomenik spasi za sbirku arkeol. odjela nar. zem. muzeja, te ga muz. ravnateljstvu posla sljedećim cijenjenim dopisom:

Broj 8014. Slavnomu ravnateljstvu zem. arkeologičkoga muzeja u Zagrebu. — Na pieskih kraj Gjurgjevca pronadjena je kamena ploča sa nadpisom latinskim, te se ista voznom poštom slav. ravnateljstvu arkeologičkom pošilja na dalnju porabu.

Na istom mjestu pokušano je dalnje kopanje, nu bez uspjeha; ipak nije izključena mogućnost, da bi se pronašao još koji arkeo-

W. J. B. 1811